

ETNIILE ÎN BALCANI

Zona balcanică

Termenul "Balcani" este o extrapolare, pornind de la denumirea Munților Balcani situați în Bulgaria și aplicată întregului lanț muntos din această țară, precum și întregii peninsule. Datorită faptului că frontierele naturale și cele de stat nu coincid, este destul de dificil de precizat care sunt țările care fac parte din această regiune a Europei. Sunt cunoscute polemice legate de apartenența sau neapartenența României la această regiune. Aceeași întrebare se pune și în cazul Sloveniei și Croației, odată cu dezintegrarea Federației Iugoslave.

O altă polemică referitoare la această zonă geografică este generată de denumirea sub care apare în lucrările diverșilor cercetători, și anume: fie Zona Balcanică, fie Europa de Sud-Est; sunt, credem, doi termeni ce acoperă, de fapt, aceeași realitate. Cercetătorii occidentali preferă termenul de "Europa de Sud-Est", considerat ca fiind accepția tehnică și "politically correct" pentru Zona Balcanică, datorită, mai ales, conotației peiorative a termenului "Balcani".

De-a lungul secolelor, Zona Balcanică a reprezentat o regiune caracterizată prin instabilitate și frământări sociale, politice și militare, ale căror motive pot fi aflate analizând atent istoria (plină de contradicții și de discontinuități) și psihologia popoarelor de pe aceste meleaguri, în strânsă corelație însă cu poziția geostrategică a regiunii.

Poziția geostrategică a Zonei Balcanice, aflată la granița și, implicit, la interferența a două "arii civilizaționale"¹ - "orientală" și "occidentală" -, precum și a trei doctrine religioase fundamentale pentru evoluția culturală a omenirii - catolică, ortodoxă și islamică - a constituit dintotdeauna un factor pe care au mizat marile puteri în definirea și concretizarea ambițiilor lor de dominație în zonă.

Din punct de vedere etnic, lingvistic, religios și cultural, nici un stat din Balcani nu se poate caracteriza ca fiind omogen. Astfel, existența unui mare număr de etnii de diverse origini, într-un amestec complex de religii și naționalități, pe un teritoriu relativ restrâns, lasă liberă calea unei lupte deschise între cei care promovează ideea "conservării" actualelor frontiere, stabilite în urma celor două războaie mondiale (care au păstrat nesoluționate o serie de diferende teritoriale și etnice mai vechi) și dreptul minorităților la autonomie și identitate națională, această luptă putând duce la o redefinire a frontierelor, dar și la dispariția pur și simplu a unui stat (cazul R. F. Iugoslavia - 1991).

Suprapunerea ambițiilor și intereselor marilor puteri peste diferendele interetnice și peste manifestările identitare de tip național a reprezentat deseori cauza imediată a unor conflicte regionale sau mondiale, conducând

---

¹ Huntington, Samuel P. - "The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order", Simon & Schuster, 1997

spre ideea instabilității regionale a Zonei Balcanice și aducând regiunii nedorita reputație de “butoi de pulbere” al Europei.

Balcanii – „mozaic” etnic și religios

- Slavii de Sud, sosiți în această zonă în valuri succesive între sec. VI și VII, constituie grupul cel mai important, cuprinzând 8,5 milioane de sârbi, 4,6 milioane de croați, 2,3 milioane de musulmani, 1,8 milioane de sloveni, 1,3 milioane de macedoneni și 0,5 milioane de muntenegreni;

- Bulgarii (8,5 milioane), instalați în Balcani în același timp cu slavii, sunt o populație de origine “touranienne”², dar care a adoptat, începând cu sec. IX, religia ortodoxă, limba slavă și alfabetul kirilic;

- Românii (22,3 milioane) reprezentând “insula de latinitate în această mare slavă”³;

- Grecii (10 milioane), păstrători ai tradiției culturale bizantine;

- Albanezii, în jur de 5,3 milioane, din care 2,1 milioane în spațiul ex-iugoslav;

- Turcii (5 milioane), prezenți mai ales în Tracia turcească și în Bulgaria.

Reprezentarea orientărilor religioase pe etnii:

- *ortodocși*: români, bulgari, sârbi, greci, muntenegreni, macedoneni și o parte din locuitorii Albaniei (cei de origine toskă);

- *catolici*: sloveni, croați, albanezii de nord;

- *musulmani*: pomacii din Bulgaria și marea majoritate a albanezilor din Albania și ex-Iugoslavia, mai ales din Serbia și Bosnia-Herțegovina.

---

² Boniface, Pascal, **ATLAS des relations internationales**, HATIER, Paris, Septembre, 1997

³ Blaga, Lucian, **Trilogia culturii** (3vol.), Ed. HUMANITAS, București, 1994